

שאלות ותשובות - תקציב המדינה

1. אם בתקנה מסויימת לא קיים מידע על תמיכות או התקשרויות, לאן יצא הכסף?

- יתכן שהכסף יצא על שכר.
- יתכן שהייתה התקשרות במכרז שלא מופיעה באתר מאחר ורק נתוני התקשרויות בפטור ממכרז מתפרסמים באופן פתוח (עד 2016 לא קיימים נתונים על מכרזים. אחרי 2016 יש נתונים כאלה מתוך הדוחות הרבעוניים).
- חלק מההעברות לגופים לא מופיעים בנתוני התמיכות. למשל, התקצוב של המוסד לביטוח לאומי וגם של המל"ג.
- חלק מהמשרדים לא משתמשים במערכת המרכז"ה, כגון משרד הרווחה, ולכן הדיווחים על הוצאותיהם לא נמצאות במפתח התקציב.

2. מה זה העברות תקציביות?

- hamishmar.org.il/haavarot-taktzivot-info
-

2. איך יודעים את התקציב של בתי חולים?

- את התקציב של בתי החולים הממשלתיים ניתן לראות בסעיף "[94 בתי חולים ממשלתיים](#)". בנוסף ישנם בתי החולים של הכללית שהתקציב שלהם מופיע רק בדו"חות של קופת החולים.

3. איך מבינים את תקציב החינוך?

- forum.hasadna.org.il/t/topic/657/14

ידוע מה הכסף שהמדינה מקצה אך לא מה הכסף שהרשות מקצה לכל בית ספר. קיימת החלטת ממשלה שמחייבת לפרסם את התקצוב מהרשות, אך בפועל הדבר כמעט ולא מתבצע. כמו כן לבית ספר יש מקורות מימון נוספים שאינם מתפרסמים: תשלומי הורים, הכנסות עצמיות, פילנתרופיה וכד'. היום הרשויות לא נדרשות לפרסם במסגרת הדוחות הכספיים המבוקרים את השכבה של התקציב שמתחת לסעיף הכללי "חינוך", למרות שיש להן את הנתונים. לכן, לא ניתן לדעת מהי חלוקת ההשקעה לפי שכבת גיל, ופרמטרים נוספים.

ישנן רשויות שכן מפרטות בתקציבים שלהן את ההקצאה לפי בית ספר ספציפיים - זה קיים בשכבה הרביעית של התקציב (מתחת לשכבה התקציב לפי גיל החינוך), אבל זה לא מפורסם באופן אחיד בין הרשויות (יש כאלה שיש, יש כאלה שאין). נכון להיות רוב הרשויות מפרסמות את הפירוט לפי המוסדות בשכבת גיל תיכון (כי שם הרשות משלמת שכר) ולפעמים גם בחטיבות, אבל בשכבת הגיל של החינוך היסודי אין פירוט בכל הרשויות (למעט באר שבע). מבנה הספרור של תקציב החינוך ברשויות לא מייצר הפרדה בין החינוך המיוחד והחינוך הרגיל (החינוך המיוחד מתחבא מתחת לשכבת גיל החינוך כהקצאה כספית לפי שכבת גיל). תקציבי התב"ר גם הם לא מפרטים את החלוקה וכך אי אפשר לדעת את הקצאת הכספים הזאת בכלל לפי שכבת גיל, שלא לדבר על בתי ספר ספציפיים. פה גם יש חשיבות להפרדה בין הקצאות לחינוך הרשמי והחינוך המוכר כי בגלל חוק נהרי הרשויות נדרשות להשקיע תקציבי פיתוח במוסדות חינוך מוכרים שבעתם שייכים לחינוך העצמאי (זה מה שקורה בירושלים וכנראה יוצר מחסור בכיתות).

4. מה קורה בתקציב הבטחון?

למה משמש תקציב משרד האוצר?

- מבחינה תקציבית יש רשויות ומשרדים קטנים, שאומנם מבחינת היררכיית הספרור של התקציב לא נמצאים תחת משרד האוצר, למשל הרשות לניצול השואה, או המשרד לשוויון חברתי שנמצא תחת משרד רה"מ, אבל התקציב שלהם מגיע מתקציב משרד האוצר.

4. איך עובדות תמיכות ברמת תקציב רשויות מקומיות?

- במועצות עירוניות קיימת ועדת התמיכות העירונית שאחד מתפקידיה הוא להנגיש את תקציב התמיכות העירוני, חלוקתו, הקריטריונים שלו והתהליך הבירוקרטי הכרוך בו - לרווחת הציבור מחד ולעמותות המבקשות

תמיכות מנגד. תקציב התמיכות הוא למעשה הקשר היחיד שמתקיים היום, בצורה פורמלית, חוקית, מסודרת ומפוקחת מול ארגוני המגזר השלישי בעיר, והוא שנוי במחלוקת ממספר סיבות. ראשית, כי תהליך ההגשה מורכב וגורם לרבות מהעמותות לפרוש במהלך הדרך (יחס ההשקעה לתמיכה לא משתלם). שנית, כי התמיכות נתונות לסחיטה מול ראש העיר, שמבחינתו יכול להתייחס לתקציב הזה כ"תשלום" לסיעות מגזריות ולא כתמיכה בפעילות מגזר שלישי. שלישית, כי יש בתמיכות מאפיינים של הפרטה ויש לשים לב שהן אינן הופכות למנגנון ביצוע עבור הרשות המקומית. מרבית נושאי הועדה אינם "רגילים", אך חשובים מאוד - קבוצות הספורט העירוניות, חינוך בלתי פורמלי, רווחה, מוסדות תרבות ועוד. לעומת זאת, כדי להבין עד כמה הנושאים העולים בועדה עלולים להיות נפיצים במהירות, מספיק לציין את התמיכה בתיאטרון אל-מידאן. כך תמיכה במוסד תרבות נעשית דרך תקציב התמיכות ולא באופן ישיר מסיבות מגוונות.

מה הבעיה עם הפורמטים של תקציבים מקומיים?

כיצד ניתן להשוות בין תקציבים של שנים שונות?

יש לקחת בחשבון גידול טבעי ואינפלציה

איך מתבצעת העברת תקציב מתקציב המדינה לרשויות מקומיות? מה הם מענקי איזון?

באמצעות תמיכות. חלקו הארי מורכב מתקציב משרד הפנים, תקציב משרד החינוך, ותקציב משרד הרווחה. תקציב משרד הפנים כולל גם "מענקי איזון", שנועדו בכדי לייצר שוויון בהכנסות הרשות ביחס לגודלה. בערים גדולות בעלות הכנסה גבוהה מארנונה מענקי האיזון יהיו נמוכים ביחס לרשויות עניות או קטנות יותר.

למה לכאורה ההשקעה לנפש באזרח ערבי גבוהה מאשר באזרח יהודי?

א. העדר הכנסות עצמיות של רשויות ערביות, שגורמות להגדלה של מענק איזון
ב. ריבוי רשויות מקומיות ביחס לאוכלוסיה. הנוסחה לחישוב מענקי איזון מכילה בתוכה התייחסות לעצם הקיום של רשות מקומית, לכן אם יש הרבה מאד רשויות קטנות מופרדות, הסכום הכולל יהיה גדול יותר מאשר מספר רשויות מועט יותר עם אותה אוכלוסיה.

האם הרשויות המקומיות כפופות לחוק חופש המידע?

5. האם התקציב של החברות הממשלתיות שקוף?

- התשובה הקצרה היא לא. התשובה המורכבת היא שיש מידע חלקי באתר רשות החברות הממשלתיות ובאתרים של החברות עצמן (ובמקרה של חברת החשמל, גם בבורסה). אבל הן לא מפרסמות דו"חות התקשוריות/רכש כמו משרדי הממשלה. כמו כן, יש מידע על כספים שמועברים ממשרדי הממשלה לחברות הממשלתיות במסגרת דו"חות הרכש.

6. כיצד ניתן לחקור תקציב של עמותות.

- ניתן לבקש את תיק העמותה ברשם העמותות
- להשתמש ב"מפה החברתית"

7. מדוע למדוד שיעור ניצול תקציב בסוף שנה תקציבית לא נותן מידע מהימן?

- לפעמים התקציב עבור ביצוע של פרויקט מסוים מוקצה כולו בבת אחת, אך ביצוע הפרויקט עשוי להימשך יותר משנה, ואז הסכום הנותר עובר משנה לשנה עד שהפרויקט מסתיים. לכאורה, הנתונים היבשים מראים תת-ביצוע. אבל למעשה, זהו ניהול תקציב רגיל.
- דוגמה בתקציב הכבאות: מאחר שהביצוע התקציבי נרשם לפי הוצאה במזומן, ועיקר הרכישות בשירותי הכבאות לא מתקבלות באותה שנה, אלא רק נרשמות כהתחייבות עתידית, ומשולמות רק עם הגעת הרכש בפועל, אחוזי הביצוע הנרשמים בתקציב הרכש נמוכים יותר.

8. על אילו נתונים מתבסס מפתח התקציב?

- תקציב המדינה
- פורטל התמיכות
- מנהל הרכש
- דוחות באתר חופש המידע

9. מהו התהליך לפיו משרד האוצר מעביר כספים לפרוייקטים בהתאם להתקדמות בביצוע?

מה זה הרשאה להתחייב?

מהו "הנומרטור"?

למה הקצאת כספים בתקציב לא מבטיחה שבאמת יועבר כסף לתקנות?

- דוגמא בתקציב הכבאות: "כדי שיהיה לתקנות תוקף מחייב דרושה חתימה של מספר שרים ובראשם השר לביטחון פנים. שר הפנים הצהיר כי תומך בתקנות אך מתנגד לגלגל את האחריות לרשויות בלי כלים תקציביים. אלה תקציבים לא קטנים, בטח ליישובים בפריפריה. כיוון שמשרדי הפנים, הגנת הסביבה וביטחון פנים לא רצו לממן, הושגה פשרה במסגרתה קק"ל תממן. אולם קק"ל לא העבירה את הכסף לרשויות."

10. מה רמת השקיפות של הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית?

- מדובר בהסכמים תקציביים ספציפיים עם חברי כנסת ומפלגות, שחייבים להקריא אותם בוועדת הכספים לפני אישור התקציב. היום המידע לא מתפרסם ברמת התקנה לפני אישור ההסכמים בוועדה. לכן לא ניתן להעריך מראש לאיזה מטרה ולאלילו גופים באמת מיועד הכסף. [נר עמדה](#) של הסדנא בנושא, שהוגש לוועדת השקיפות.

11. אילו פתחים לשחיתות קיימים בכספים פוליטיים?

- פרשת ישראל ביתנו - העברה של כספים לגוף ספציפי שבתמורה נותן לפוליטיקאי טובות הנאה פוליטיות או אחרות

מה הסיפור של ההעברות לחטיבה להתיישבות? במה הוא שונה מהעברות לכוללים?

11. מה רמת הפרוט של הצעת התקציב שמוגשת לח"כים לפני ההצבעה עליה בכנסת?

- ההצעה לא כוללת את פרוט התקנות, ומוגשת ברמת 6 ספרות בלבד. [הכתבה](#)

12. מה רמת הפרוט המקסימלית של התקציב?

- למשרדי הממשלה יש פרוט גם של 10 ספרות, אך זו חלוקה פנימית שלא זמינה לח"כים ולציבור

מה זה חריש עמוק, מה מטרתו והאם הוא משרת אותה?

- ח
-

האם שמות ומספרי תקנות מתחלפים באמצע השנה?

מה הן טבלאות המרה?

12. איך עובד המנגנון שבו משרדים שונים מעבירים כסף עבור פרויקט משותף?

13. מה ההבדל בין התקשרויות לתמיכות? איך מתקבלת ההחלטה דרך איזה מנגנון להוציא את הכסף?

-

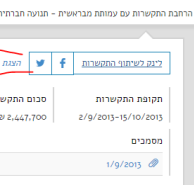
10. תופעות שונות

- הרכישות של משרדי הממשלה גדלות באופן ניכר בחודשיים האחרונים של השנה
- משרד רה"מ האחראי על ספר תוכניות העבודה של משרדי הממשלה, מעוניין לשלב בו נתונים על סעיפי התקציב הרלוונטיים. כנראה בשנה הבאה זה יחול על כרבע מהתקציב. משמעות הדבר היא שכל אחד מהיעדים ומטרות ניתן יהיה לקשר לסעיף תקציבי ספציפי המיועד לסייע להשגתו. החלטות ממשלה לחילופין עדין לא מקושרות ישירות לתקנות. גם לא הסכמים קואליציוניים בעלי משמעות תקציבית.
- למה הייתה בעיה עקרונית בדרישה לחשוף את כל החשבוניות על הוצאות מעון ראש הממשלה? מאחר וזה יכול לפגוע בפרטיות של צד ג'. למשל חלק מההוצאות הן של ילדי ראש הממשלה.

11. איך פותחים מסמך מקושרים במפתח התקציב שלא נפתחים? מדובר בעיקר בפרוטוקולים של ועדת פטור ממכרזים.

- עבור מסמכים שלא נפתחים אוטומטית (כמו [בדוגמה הזאת](#)), צריך לעשות את הדבר הבא:

1. להוריד את [התוכנה](#) שפותחת מסמכים חתומים (signed)
2. ללכת ל"הצגת התקשרות באתר מינהל הרכש"

3. להוריד משם את הקובץ המקורי ולפתוח. עכשיו הוא יפתח על המחשב מקומית, עם התוכנה החדשה.

11. העברות תקציביות

• מהי רמת הפרוט של העברות תקציביות?

- העברות תקציביות מחייבות את אישורה של ועדת הכספים ברמה של 4 או 6 ספרות. ועדת הכספים לא מקבלת פרוט גבוה מזה, כך שלא ניתן לדעת לאן הכסף מופנה, אלא רק לאחר שנה ויותר

■ חוסר השקיפות מעודד שחיתות כזאת - <http://www.themarker.com/law/1.3139042>

■

• מה זה העברות פלאט (flat)?

- איך עובדת הרזרבה? למה כל ההעברות עוברות דרך הרזרבה? כיצד במפתח התקציב ניתן לקשר מאיפה לאן עבר הכסף?

- כאשר שני סכומים זהים נכנסו ויצאו מהרזרבה במועדים סמוכים.

• למה העברות יכולות להיתקע בוועדה?

• העברות עודפים

- תוך כמה זמן הן מאושרות במידה ולא הצביעו עליהן בוועדה? - 21 יום
- האם יש דרך לבקר את העברת העודפים?

■ חוזים? התקשרויות?

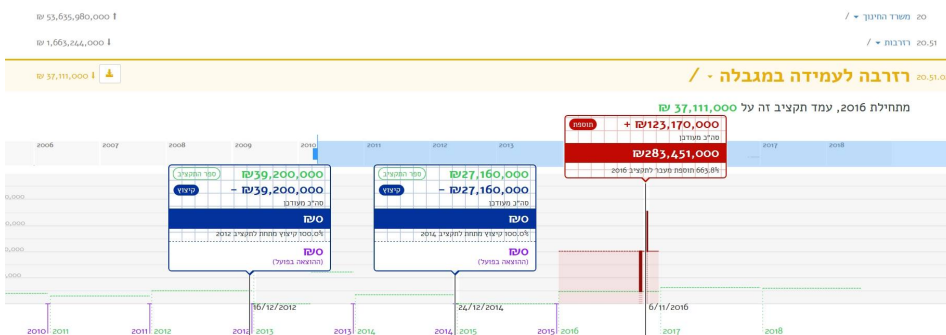
■ מתי נראה שיש בעיה בנושא?

• כשהעברות נמשכות שנים על גבי שנים?

○ <https://www.facebook.com/alon.antin/posts/10154781889238330?pnref=story>

[330?pnref=story](#)

• פה נראה שבבירור לא מדובר בהעברות עודפים

12. מהן מערכת מנו"ף ומערכת מרכב"ה?

איך

13. מאילו מקורות מגיעים הנתונים למפתח התקציב?

איזה מידע תקציבי עדין אינו פתוח?

14. מה ההבדל בין כסף שאושר לכסף שהועבר?

15. איך באים לידי ביטוי בתקציב הסכמים פוליטיים בעלי משמעות תקציבית?

16. האם יש הגבלות על תקנות אם מותר להוציא מהן רק לרכש או רק לתמיכות או רק לשכר?

- יש הגדרה ביחס לכל תקנה האם היא: קניות (רכש), שכר, העברות (תמיכות), השקעה (גם רכש) ועוד. זה מופיע בנתונים של התקציב, ואצלנו בדאטה הגולמי. יחד עם זאת, אין התאמה בין זה לבין הנתונים של התמיכות והרכש. חלק מהתמיכות מגיעות מתקנות שמוגדרות כשכר, קניות ועוד. וכנ"ל לגבי הרכש.

הוצאה מותנית בהכנה

עבודה בלתי צמיתה

מיון כלכלי של תקנות

שיא כ"א

הרשאה להתחייב

הכנסה מיועדת